

vital.lib.tsu.ru/vital/access/services/Download /vtls:000502080/SOURCE1. (дата звернення: 11.04.2019).

4. Мещерякова С.А. Применение матрицы аутсорсинга для оценки развития бизнеса. *Экономические науки*. 2017. №4 (149). С.60–63. URL: http://ecsn.ru/files/pdf/201704/201704_60.pdf. (дата звернення: 15.04.2019).

УДК 378.14.015.62

КАРПУК Л.М., д-р. с.-г. наук

ОЛЕШКО О.Г., канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ОСВІТА ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ: ДОСВІД ФОРМУВАННЯ ВІДПОВІДНИХ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У СТУДЕНТІВ АГРОБІОТЕХНОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ БНАУ

Розглядається роль вищої освіти для сталого розвитку та шляхи імплементації його принципів в освітні програми. Представлений досвід формування професійних компетенцій на агробіотехнологічному факультеті БНАУ, що забезпечують у майбутніх фахівців сучасне розуміння концепцій сталого розвитку і здатність вирішувати сучасні проблеми сталого розвитку на професійному рівні.

Ключові слова: сталий розвиток, аграрна освіта, освітні програми, професійні компетенції, навчальні модулі.

Приєднання України до Болонської декларації передбачає модернізацію національної системи вищої освіти, щоб бути спроможною адекватно реагувати на глобальні виклики сучасності і закладати основи для практичної реалізації принципів сталого розвитку у суспільстві. Знакові міжнародні конференції «Стокгольм+40: Партнерство заради сталого розвитку» та «Ріо+20» підкреслили важливу роль освіти в реалізації ідеології сталого розвитку, що здатна формувати у студентів систему цінностей і знань та забезпечувати у перспективі позитивні зрушення у суспільстві на користь сталості. Ідеї реформування освіти в інтересах сталого розвитку активно впроваджуються на рівні країн, регіонів і окремих університетів. З 2005 р. діє регіональна програма – «Стратегія освіти у Великобританії, Швеції, Данії, Німеччині, США та ін.», в якій прийняті стратегічні документи, що формують інфраструктуру освіти сталого розвитку. У прийнятій в 2013 р. в Україні стратегії розвитку освіти на період до 2021 р. проголошена проблема екологізації системи освіти, поставлені завдання підготовки спеціалістів з новим екологічним мисленням, здатних усунути екологічні ризики на всіх рівнях управління [1].

В нормативних актах і останніх наукових публікаціях активно декларується роль вищих навчальних закладів у формуванні ментальних основ сталого розвитку [2, 3]. Найбільш поширеними є дисциплінарний і мультидисциплінарний підхід, який реалізується шляхом введення однієї або декількох дисциплін екологічного спрямування в навчальні плани неекологічних спеціальностей [4].

Позитивний досвід впровадження ідей сталого розвитку при підготовці фахівців аграрної галузі існує на агробіотехнологічному факультеті Білоцерківського національного аграрного університету. Перш за все, це

мультидисциплінарний підхід – наявність модулів і тем у дисциплінах професійного спрямування, що формують знання з ключових тем сталого розвитку сільського господарства: охорона довкілля; управління природними ресурсами; біологічне та ландшафтне різноманіття, розвиток сільських і міських районів; структури виробництва і споживання. Такий підхід сприяє розвитку критичного мислення і розуміння професійних задач через призму сталого розвитку у студентів спеціальностей «Агрономія», «Садово-паркове господарство», «Лісове господарство», «Геодезія та землеустрій». У освітні програми спеціальності «Агрономія» включені спеціальні дисципліни, спрямовані на поглиблене вивчення проблем сталого розвитку. Так, з 2009 році викладається магістерський курс «Сталий розвиток сільського господарства», що був розроблений міжнародною командою фахівців в рамках співробітництва за європейською програмою «Темпус» (Tempus). Програмою курсу передбачено розгляд таких питань як: історія виникнення, огляд основних подій та документів сталого розвитку; стале використання природних ресурсів; кращі практики із сталого сільського господарства. Навчання магістрів за цією програмою довело, що студенти виявляють активну зацікавленість до ідеології сталого розвитку, демонструють сучасний світогляд, активно вивчають методи екологізації аграрного сектору та швидко адаптуються до практичного розв'язання проблем на засадах сталості. Спеціальні дисципліни, такі як: «Адаптивне землеробство», «Біологічний захист рослин», «Енергетичні ресурси рослин», «Елементи технологій точного землеробства» та ін. забезпечують формування компетенцій з проектування та реалізації екологічно-безпечних, економічно-ефективних технологій виробництва продукції рослинництва, відтворення родючості ґрунтів, розроблення адаптивних систем землеробства для господарств, забезпечення екологічної безпечності агроландшафтів.

Подальшим рухом у напрямі реформування освітнього процесу відповідно до стратегії сталого розвитку на факультеті стало започаткування з 2017 р. підготовки майбутніх агрономів за освітньо-професійною програмою «Органічне землеробство» на магістерському рівні. Органічне землеробство узгоджується із світовою концепцією сталого розвитку, забезпечуючи збереження природних ресурсів та продовольчу безпеку [5].

З січня 2019 р. факультет став розробником «Проекту Змін» в рамках співпраці з Програмою Балтійського університету, що підтримує ключову роль університетів у забезпеченні сталого розвитку в європейському регіоні. Запровадження «Проекту змін» зорієнтовано на формування у студентів на бакалаврському рівні знань основ теорії сталості, сучасних проблем сталого розвитку і шляхів їх вирішення. В навчальний курс «Метеорологія» (для студентів 1 курсу спеціальності «Агрономія») включено додатковий навчальний модуль «Гідрометеорологічна безпека і сталий розвиток», що передбачає формування розуміння впливу кліматичних змін на екологічну і соціально-економічну безпеку, ролі гідрометеорології у вирішенні проблем загальнодержавного та регіонального розвитку. З метою формування компетенцій зі здатності зберігати та охороняти біологічне різноманіття на об'єктах садово-паркового господарства, підвищувати їх екологічний потенціал для студентів 4 курсу спеціальності «Садово-паркове господарство» введений навчальний модуль «Інтродукція малопоширених і рідкісних видів рослин в

контексті сталого розвитку культурних фітоценозів», що є складовою професійної дисципліни «Інтродукція і адаптація декоративних рослин».

Таким чином, факультет успішно рухається у напрямку забезпечення в освітньому процесі розширення знань студентів, розвитку відповідних професійних компетенцій, формування життєвих цінностей для підтримки сталого розвитку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року»: Указ Президента України від 25.06.2013, № 344/2013.
2. Швец В.Я. Імплементация идей устойчивого развития в учебные программы студентов экономических специальностей. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2014. № 2. С. 114–119.
3. Тамбовцева Т.Т. Образование для устойчивого развития: пример Латвии. Человеческий капитал и профессиональное образование. № 3 (3). 2012. С. 24–38.
4. Стратегия ЕЭК ООН для образования в интересах устойчивого развития. Сопровождение высокого уровня представителей министерств охраны окружающей среды и образования. Вильнюс, 2005. 246 с. URL: <http://CEP/AC.13/2005/3/Rev.1>. (дата звернення: 7.03.2019).
5. Шпак Г.М. Концептуальні основи органічного землекористування. Збалансоване природокористування. 2014. № 1. С.161–166.

УДК336.1:316.3(477)

НЕГОДА Ю.В., канд. екон. наук

Національний університет біоресурсів і природокористування України

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ЗАХОДІВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Проаналізовано сучасні фінансові інструменти підтримки соціально-економічного розвитку територій та визначено їх недоліки при використанні коштів Державного фонду регіонального розвитку, при використанні субвенції на формування інфраструктури ОТГ та використанні субвенції на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій.

Ключові слова: фінансування, соціально-економічний розвиток, децентралізація доходів, державна підтримка, субвенції.

Метою політики в сфері децентралізації є забезпечення спроможності місцевого самоврядування та побудова ефективної системи територіальної організації влади в Україні.

Перший етап адміністративно-фінансової децентралізації засвідчив, що часто на тлі незаперечних позитивних результатів поза увагою залишаються проблеми, з якими стикаються територіальні громади та регіональні органи влади в процесі одержання нових повноважень, а також ризики як для їх функціонування, так і для соціально-економічного розвитку України загалом [1].

Станом на 1 квітня 2019 року в Україні створено 888 ОТГ (з них 82 очікують рішення ЦВК про призначення перших виборів (в тому числі 45 ОТГ, у яких вибори не відбулись у зв'язку з введенням воєнного стану) та 24 міста обласного значення, до яких приєдналися територіальні громади [2].